

Határozatok Tára

C-410/21. és C-661/21. sz. egyesített ügyek

FU és társai ellen folytatott büntetőeljárások

(a Hof van Cassatie [Belgium] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek)

A Bíróság ítélete (második tanács), 2023. március 2.

„Előzetes döntéshozatal – Migráns munkavállalók – Szociális biztonság – Alkalmazandó jogszabályok – 987/2009/EK rendelet – 5. cikk – A1 igazolás – Ideiglenes visszavonás – Kötelező hatály – Csalárd módon megszerzett vagy hivatkozott igazolás – 883/2004/EK rendelet – A 13. cikk (1) bekezdése b) pontjának i. alpontja – Két vagy több tagállamban szokásosan munkavállalóként tevékenységet végző személyek – A bejegyzett székhely szerinti tagállam jogszabályainak alkalmazhatósága – A »bejegyzett székhely« fogalma – Az 1071/2009/EK és az 1072/2009/EK rendelet alapján közösségi közúti fuvarozási engedéllyel rendelkező vállalkozás – Hatás – Csalárd módon megszerzett vagy hivatkozott engedély”

- Szociális biztonság – Migráns munkavállalók – Alkalmazandó jog – A munkáltató székhelye szerinti tagállamtól különböző tagállamba kiküldött munkavállalók – A székhely szerinti tagállam illetékes intézménye által kiállított A1 igazolás – A többi tagállam társadalombiztosítási intézményei és bíróságai tekintetében fennálló bizonyító erő – Ezen igazolás kötelező joghatásainak a kibocsátó intézmény általi ideiglenes felfüggesztése – Hatás hiánya – Azon lehetőség, hogy a munkavégzés helye szerinti tagállamban indított büntetőeljárásban figyelmen kívül hagyjanak egy ilyen, csalárd módon megszerzett vagy felhasznált igazolást – Feltételek
(883/2004 európai parlamenti és tanácsi rendelet, (15) preambulumbekkezdés, 11. cikk, (1) bekezdés, és 76. cikk; 987/2009 európai parlamenti és tanácsi rendelet, (2) és (6) preambulumbekkezdés, 5. és 20. cikk)*

(lásd: 42. 45., 47–56., 58–65., 67., 68. pont és a rendelkező rész 1. pontja)

- Szociális biztonság – Migráns munkavállalók – Alkalmazandó jog – Azon körülmény, hogy egy vállalkozás valamely tagállam illetékes hatóságai által kiállított közösségi közúti fuvarozási engedéllyel rendelkezik – Bizonyító erő – E vállalkozás e tagállamban található bejegyzett székhelyére vonatkozó megdönthetetlen bizonyíték az alkalmazandó nemzeti szociális biztonsági jogszabályok meghatározása szempontjából – Hiány*

(883/2004 európai parlamenti és tanácsi rendelet, 13. cikk, (1) bekezdés, b) pont, i. alpont, 987/2009 európai parlamenti és tanácsi rendelet, 14. cikk, (5a) bekezdés; 1071/2009 európai parlamenti és tanácsi rendelet, 3. cikk, (1) bekezdés, a) pont, 5. cikk és 11. cikk, (1) bekezdés; 1072/2009 európai parlamenti és tanácsi rendelet, 4. cikk, (1) bekezdés, a) pont)

(lásd: 72–78., 80–82. pont és a rendelkező rész 2. pontja)

Összefoglalás

FU a Belgiumban székhellyel rendelkező DRV Intertrans BV társaság ügyvezetője. Létrehozta a Szlovákiában székhellyel rendelkező Md Intercargo s. r. o. társaságot is. Az illetékes szlovák hatóság A1 igazolásokat¹ bocsátott ki, amelyek tanúsítják ez utóbbi társaság több munkavállalójának a szlovák szociális biztonsági rendszer alá tartozását.

A Sociale Inspectie (társadalombiztosítási felügyelet, Belgium; a továbbiakban: belga társadalombiztosítási felügyelet) által végzett ellenőrzés rávilágított arra, hogy az Md Intercargót annak érdekében hozták létre, hogy a DRV Intertrans számára olcsó munkaerőt biztosítson munkavállalók kiküldetése révén. Ugyanis az Md Intercargo, jóllehet a szlovák hatóságok által kibocsátott közösségi közúti fuvarozási engedéllyel rendelkezett, semmilyen releváns gazdasági tevékenységet nem folytatott Szlovákiában. Az FU és a DRV Intertrans ellen a társadalombiztosítási járulékokkal kapcsolatban elkövetett csalás miatt ily módon indított büntetőeljárás során a belga társadalombiztosítási felügyelet arra kérte a szlovák kiállító intézményt, hogy visszamenőlegesen vonja vissza az érintett A1 igazolásokat. Ezen intézmény azt válaszolta, hogy ideiglenesen felfüggeszti ezen igazolások kötelező joghatásait addig, amíg a büntetőeljárás lezárása után véglegesen határozatot nem hoz e kérelemről.

PN a Belgiumban székhellyel rendelkező Verbraeken J. en Zonen BV (a továbbiakban: Verbraeken) ügyvezetője. Tárustulajdonosa továbbá az UAB Van Daele F.-nek, amely egy Litvániában székhellyel rendelkező társaság, és amely a litván hatóságok által kiállított közösségi közúti fuvarozási engedéllyel rendelkezik.

A belga társadalombiztosítási felügyelet által folytatott vizsgálat szerint a PN és a Verbraeken az UAB Van Daele F.-t használta litván sofőrök Belgiumban történő foglalkoztatására. Ekkor büntetőeljárás indult PN és Verbraeken ellen a társadalombiztosítási járulékkal kapcsolatban elkövetett csalás miatt.

A bíróság 2021 februárjában és 2019 szeptemberében hozott határozataival FU-t és a DRV Intertranst, valamint a PN-t és a Verbraekent bűnösnek mondta ki a fent hivatkozott csalás miatt.

A kérdést előterjesztő bíróság, amelyhez e két eljárás keretében felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő, arra keresi a választ, hogy az A1 igazolást kiállító intézmény által tett, az igazolás kötelező joghatásainak ideiglenes felfüggesztésére vonatkozó nyilatkozat esetén ez az igazolás továbbra is köti-e a tagállamok intézményeit és bíróságait. Ezenkívül egyrészt felvilágosítást kér a Bíróságtól arról, hogy a munkavégzés helye szerinti tagállamban folytatott büntetőeljárás során figyelmen kívül lehet-e hagyni az A1-es igazolást. Másrészt azt kérdezi a Bíróságtól, hogy a

¹ Az A1 igazolást a 465/2012 rendelettel módosított, a 883/2004 rendelet végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról szóló, 2009. szeptember 16-i 987/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2009. L 284., 1. o.) 19. cikkének (2) bekezdése értelmében azon tagállam illetékes intézménye állítja ki, amelynek szociális biztonsági jogszabályai alkalmazandók, annak tanúsítása céljából, hogy az érintett munkavállalók e tagállam jogszabályainak hatálya alá tartoznak.

társaság bejegyzett székhelyének az alkalmazandó nemzeti szociális biztonsági jogszabályok meghatározásához való megállapítását illetően milyen bizonyító erővel rendelkezik az e társaság részére kiállított közösségi közúti fuvarozási engedély.

A Bíróság igenlő választ ad az első kérdésre, és pontosítást nyújt a kérdést előterjesztő bíróság által felvetett másik két problémával kapcsolatban.

A Bíróság álláspontja

Először is, a Bíróság kimondta, hogy az uniós jog értelmében² a valamely tagállam illetékes intézménye által kiállított A1 igazolás köti a munkavégzés helye szerinti tagállam intézményeit és bíróságait, még akkor is, ha az ezen utóbbi tagállam illetékes intézménye által a kibocsátó intézménynek címzett felülvizsgálat és visszavonás iránti kérelmet követően ezen utóbbi intézmény kijelentette, hogy a kérelemről történő végleges határozathozataláig ideiglenesen felfüggeszti ezen igazolás kötelező joghatásait. Ilyen körülmények között a munkavégzés helye szerinti tagállam bírósága, amely előtt büntetőeljárást indítottak olyan személyek ellen, akiket azzal gyanúsítanak, hogy ugyanezen A1 igazolást csalárd módon szereztek meg vagy használták fel, mindazonáltal megállapíthatja csalás fennállását, és következésképpen figyelmen kívül hagyhatja ezen igazolást e büntetőeljárás céljából. Ehhez két feltételnek kell teljesülnie: egyrészt észszerű időnek el kell telnie anélkül, hogy a kibocsátó intézmény felülvizsgálta volna ugyanezen igazolás kibocsátásának megalapozottságát, és állást foglalt volna – adott esetben a szóban forgó igazolás megsemmisítése vagy visszavonása révén – azon, a fogadó tagállam illetékes intézménye által előterjesztett konkrét bizonyítékokkal kapcsolatban, amelyek arra engednek következtetni, hogy az említett igazolást csalárd módon szereztek meg, vagy arra csalárd módon hivatkoztak, másrészt tiszteletben kell tartani az e személyeknek biztosítandó tisztességes eljáráshoz való joghoz kapcsolódó garanciákat.

E tekintetben a Bíróság mindenekelőtt pontosítja, hogy mivel csak az A1 igazolások visszavonása és érvénytelenné nyilvánítása fosztja meg ezen utóbbiakat a tagállamok intézményeire és bíróságaira nézve kötelező joghatásaitól,³ a kiállító intézménynek az ezen igazolások ideiglenes felfüggesztésére vonatkozó határozata nem jár ezen joghatások elvesztésével.

Továbbá a kiállító intézmény A1 igazolást visszavonó határozatát az intézmények közötti párbeszédre és álláspontok összeegyeztetésére irányuló eljárásnak⁴ megfelelően kell meghozni, amennyiben az ilyen igazolás kiállítása megalapozottságának felülvizsgálatát követően ezen intézmény úgy véli, hogy a szociális biztonsági rendszere nem alkalmazandó az érintett munkavállalóra. Márpedig annak elfogadása, hogy a kiállító intézmény akár csak ideiglenesen is megfoszthatja az A1 igazolást kötelező joghatásaitól anélkül, hogy előzetesen felülvizsgálta volna az igazolás kiállításának megalapozottságát, vagy meghatározta volna, hogy melyik az érintett munkavállalóra alkalmazandó szociális biztonsági rendszer, sértené ezen eljárás végrehajtási szabályait és célját, valamint a lojális együttműködés elvét, amelyen az említett eljárás alapul.

² A Bíróság a 987/2009 rendelet 5. cikkéből indul ki.

³ Lásd a 987/2009 rendelet 5. cikkének (1) bekezdését.

⁴ Ezt az eljárást a 2012. május 22-i 465/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2012. L 149., 4. o.) módosított, a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2004. L 166., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 72. o.) 76. cikkének (6) bekezdése írja elő.

Egyébiránt ilyen esetben a szóban forgó A1 igazolás kötelező joghatásainak hiánya lehetővé tenné más tagállamok intézményei számára, hogy az érintett munkavállalót a saját szociális biztonsági rendszerük hatálya alá vonják, ami fokozná e rendszerek halmozódásának kockázatát, megsértve ezáltal a munkavállalók egyetlen rendszer alá tartozásának elvét, valamint az alkalmazandó rendszer előreláthatóságát, és ebből következően a jogbiztonság elvét. Ezenkívül az említett rendszerek esetleges halmozódása veszélyeztethetné a munkavállalók szabad mozgásának és a szolgálatásnyújtás szabadságának megkönnyítésére irányuló célkitűzést.

Végül a Bíróság pontosítja, hogy bár a jelen ügyben megindult a párbeszédre és az álláspontok összeegyeztetésére irányuló eljárás, az A1 igazolásokat kiállító intézmény azonban úgy határozott, hogy elhalasztja ezen igazolások érvényességének felülvizsgálatát és az alkalmazandó szociális biztonsági rendszer értékelését a munkavégzés helye szerinti tagállam bíróságai előtt folyamatban lévő büntetőeljárás befejezéséig. Ezen intézmény így nem vizsgálta felül azokat az igazolásokat, amelyek csalárd módon történő megszerzését vagy felhasználását e büntetőeljárás keretében vitatták, és ésszerű határidőn belül nem foglalt állást a fogadó tagállam illetékes intézménye által e tekintetben előterjesztett bizonyítékokkal kapcsolatban. Következésképpen e körülményekre az ilyen eljárás során hivatkozni lehet annak érdekében, hogy a bíróság a szóban forgó igazolásokat figyelmen kívül hagyja.

Másodszor a Bíróság kimondja, hogy az uniós jog értelmében⁵ az, hogy egy vállalkozás valamely tagállam illetékes hatóságai által kiállított közösségi közúti fuvarozási engedéllyel rendelkezik, nem minősül az e vállalkozás bejegyzett székhelyének a kiállító tagállamban való létesítésére vonatkozó megdönthetetlen bizonyítéknak az alkalmazandó nemzeti szociális biztonsági jogszabály meghatározása szempontjából.

Ezzel kapcsolatban a Bíróság pontosítja, hogy mivel a közösségi közúti fuvarozási engedélynek valamely vállalkozás részére történő kiállítása ahhoz van kötve, hogy az érintett vállalkozás „tényleges és állandó székhellyel rendelkezzen”⁶, egy fuvarozási vállalkozás székhelye ezen engedély kiállítása céljából történő meghatározásának kritériumai eltérnek a „bejegyzett székhely vagy üzletviteli hely”⁷ meghatározásához alkalmazott kritériumoktól. Ugyanis, míg a „bejegyzett székhely vagy üzletviteli hely” kapcsoló tényezőt az a hely határozza meg, ahonnan a vállalkozást ténylegesen irányítják és szervezik, a „tényleges és állandó székhely” fogalma lényegében arra a helyre utal, ahol a vállalkozás fő üzleti dokumentumait tárolja, és ahol a vállalkozás berendezései, valamint adminisztratív és műszaki berendezései és létesítményei találhatóak.

⁵ A Bíróság a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004 európai parlamenti és tanácsi rendelet 13. cikke (1) bekezdése b) pontjának i. alpontjából, a közúti fuvarozói szakma gyakorlására vonatkozó feltételek közös szabályainak megállapításáról és a 96/26/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. október 21-i 1071/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2009. L 300., 51. o.) 3. cikke (1) bekezdésének a) pontjából és a nemzetközi közúti áru fuvarozási piachoz való hozzáférés közös szabályairól szóló 2009. október 21-i 1072/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2009. L 300., 72. o.) 4. cikke (1) bekezdésének a) pontjából indul ki.

⁶ Az 1071/2009 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében.

⁷ A 883/2004 rendelet 13. cikke (1) bekezdése b) pontjának i. alpontja értelmében.